

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ЧЕРВЕНЬ 2020 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів,
зібраних у червні 2020 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з тематичними оглядами та статтями Крим-
ської правозахисної групи

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	2
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА.....	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
Обшуки та затримання.....	3
Політично умотивоване кримінальне переслідування.....	4
«Справа 3 травня».....	4
«Справа 26 лютого».....	4
«Справа кримських мусульман».....	5
«Справа українських диверсантів».....	6
Переслідування за звинуваченням у участі у батальйоні імені Н. Челебіджіхана.....	7
Переслідування Свідків Єгови.....	7
Умови утримання в місцях несвободи.....	7
Свобода думки, совісті та релігії.....	8
Свобода висловлювання думки.....	9
Свобода зібрань та об'єднань.....	9
3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....	10
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни.....	10
Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території, до збройних сил.....	10
держави, що окупує, а також пропаганда служби у збройних силах	

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ОБШУКИ ТА ЗАТРИМАННЯ

2 червня у селі Курське Білогірського району слідчий ФСБ РФ К. Ю. Мітофанов і співробітники Росгвардії вчинили обшук у будинку **Шейді Асанової**. Формальною підставою для обшуку стала кримінальна справа, порушена стосовно її сина **Рустема Асанова**, котрий перебуває на підконтрольній Україні території¹. Роком раніше, 30 травня 2019 року, суддя «Київського районного суду Сімферополя» Ольга Гуріна ухвалила рішення про заочне утримання Р. Асанова під вартою. Його звинувачують в участі у «батальйоні ім. Н. Челебіджіхана».

10 червня прес-служба ФСБ РФ повідомила, що у кількох містах Криму затримано 5 осіб. За заявою ФСБ, вони підозрюються у підготовці вибуху на одному з ринків Севастополя². Водночас на відео, що ФСБ РФ розповсюдило через ЗМІ, співробітник ФСБ під час обшуку звинувачує одного із затриманих у тому, що він «у соціальній мережі ВКонтакте поширює матеріали, які містять заклики до порушення територіальної цілісності РФ...»³. У Криму зазвичай за такими звинуваченнями переслідують за заяви про те, що Крим — територія України. ФСБ РФ заявило, що затримані пов'язані «з представниками радикальних українських формувань, які воюють на південному сході України». З огляду на попередні політично умотивовані справи, це може вказувати на фабрикацію справи про підготовку вибуху проти незгодних з окупацією місцевих мешканців.

Адвокат С. Легостов повідомив КПП, що один із затриманих — мешканець Севастополя **Андрій Кулієвіч**.

12 червня прес-служба «Київського районного суду Сімферополя» повідомила про обрання «судом» запобіжного заходу у формі утримання під вартою громадянам **Хорошаєву, Лагутіну й Кулієвичу** до 10 серпня 2020 року. Стосовно громадянина **Решетніченко** обрано запобіжний захід у формі домашнього арешту⁴. Справу порушено за ч. 1 ст. 205.2, ч. 1 ст. 280.1, ч. 1 ст. 30, п. «А» ч. 2 ст. 205, ч. 2 ст. 222.1 КК РФ (*Пропаганда тероризму, публічні заклики до вчинення дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ, підготовка до теракту й зберігання вибухових речовин*)⁵. КПП припускає, що це кримчани, затримані 10 червня.

11 червня співробітники ФСБ РФ затримали в Севастополі **Руслана Бекірова** й доправили додому, де вчинили обшук, а після цього його відвезли до слідчого відділу ФСБ у Севастополі. Його допитували у рамках порушеної проти нього кримінальної справи за ст. 307 КК РФ (*Свідомо неправдиві свідчення*)⁶. Формальною підставою для кримінальної справи стала його відмова на судовому засіданні у політично умотивованій справі проти

¹ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1144223482611773>

² ФСБ РФ / ФСБ Росії запобігла терористичному актові <http://www.fsb.ru/fsb/press/message/single.htm%21id%3D10438585%40fsbMessage.html>

³ <https://youtu.be/NhpsHqQNgrA>

⁴ Кримінформ / Суд обрав запобіжний захід підозрюваним у підготовці теракту в Сімферополі <http://www.c-inform.info/news/id/86550>

⁵ «Київський районний суд Сімферополя» / kiev-simph.krm.sudrf.ru/modules.php?name=press_dep&op=1&did=259

⁶ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/698195047632469>

Енвера Сейтосманова від власних свідчень, раніше наданих слідчому. Р. Бекіров також заявив у «суді», що ці свідчення слідчому він надав під психологічним тиском з боку ФСБ. Після допиту з Р. Бекирова взяли підписку про невиїзд⁷. Об'єднання «Кримська солідарність» повідомляє, що 11 квітня 2019 року Р.Бекіров подав заяву до «Військово-слідчого комітету Чорноморського флоту» про вчинення співробітниками ФСБ РФ злочину за ст. 286 КК РФ (*Перевищення посадових повноважень*) щодо нього⁸.

ПОЛІТИЧНО УМОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на кінець червня **98 осіб** позбавлено волі у рамках політично умотивованого та/чи релігійного кримінального переслідування. Повний список опубліковано на сайті КППГ.⁹

«СПРАВА 3 ТРАВНЯ»

«Справу 3 травня» влада РФ порушила проти мешканців Криму, котрі 3 травня 2014 року вийшли до адміністративного кордону між Херсонською областю та Кримом з вимогою пропустити до Криму лідера кримськотатарського народу Мустафу Джемілева, котрий мав намір пройти до Криму. У рамках цієї справи у 2014–2015 роках було призначено більше 150 адміністративних штрафів за участь у «несанкціонованому масовому заході» та ухвалено 4 кримінальні вироки за ст. 318 КК РФ (*Застосування насильства щодо представника влади*).

9 червня до «Армянського міського суду» було передано кримінальну справу щодо **Мустафи Джемілева**, котрого тепер звинувачують за ст. 224; ч. 1 ст. 222; ч. 3 ст. 322 КК РФ (*Недбайливе зберігання зброї, незаконне зберігання зброї та незаконний перетин державного кордону*)¹⁰. Справу розглядає «суддя» Венера Ісроїлова, котра раніше ухвалювала вирок у рамках такої справи щодо Едема Османова (*1 рік позбавлення волі умовно*).

«СПРАВА 26 ЛЮТОГО»

У рамках «справи 26 лютого» раніше були затримано та позбавлено волі 7 осіб, було ухвалено 8 вироків щодо кримських татар. Фігурантів справи звинувачували в участі у мітингу, що відбувся 26 лютого 2014 р. біля будівлі Верховної Ради АР Крим у Сімферополі. Мітинг проходив до незаконного запровадження контролю Росії над півостровом і фактичного поширення юрисдикції РФ. Таке переслідування базується на ретроспективному застосуванні російського законодавства. 26 лютого 2014 року біля кримського парламенту відбувся також мітинг партії «Русское единство» з проросійськими гаслами. Переслідування лише учасників проукраїнського мітингу й порушення фундаментальних

⁷ Кримська солідарність / Руслана Бекірова відпустили з будівлі ФСБ під підписку про невиїзд <https://crimean-solidarity.org/news/2020/06/11/ruslana-bekirova-otпусти-i-iz-zdaniya-fsb-pod-podpis-ku-o-nevyezde-415>

⁸ Кримская солідарність / У Балаклавському районі Криму ФСБ затримали кримського татарина Бекірова Руслана <https://crimean-solidarity.org/news/2020/06/11/v-balaklavskom-rajone-kryma-sotrudniki-fsb-zaderzhali-krymskogo-tatarina-bekirova-ruslana-414>

⁹ https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/07/lisheniya-svobody-iyun_2020.pdf

¹⁰ «Армянський міський суд» / Справа № 1-68/2020 https://armyanskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sv_num=1&name_op=case&case_id=27848612&case_uid=a093c718-2315-4c0d-9aae-8cf1122ccd82&delo_id=1540006

прав людини свідчить про те, що ця справа є політично умотивованою і порушена з метою переслідування тих, хто виступав проти окупації Криму.

22 червня «Верховний суд Республіки Крим» почав розглядати кримінальну справу стосовно голови Меджлісу кримськотатарського народу **Рефата Чубарова**. Голова колегії «суддів» Сергій Погребняк заявив самовідвід через те, що брав участь у суді другої інстанції щодо іншого фігуранта цієї справи Ахтема Чійгоза¹¹.

26 червня суддя «Київського районного суду Сімферополя» Ольга Кузнєцова відмовила адвокатів **Миколі Полозову** в оскарженні постанови слідчого про недопущення його як адвоката Рефата Чубарова у цій справі¹².

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

Фігурантів цієї справи звинувачують у причетності до ісламських організацій або в пропаганді діяльності таких організацій, що в РФ визнані терористична чи екстремістськими, але не є такими за законодавством України.

У червні загальна кількість жителів Криму, позбавлених волі у «справі кримських мусульман», — **65** осіб. Ще **4** осіб обмежені в переміщенні: **3** перебувають під наглядом і не в змозі залишити Крим, **1** — під домашнім арештом.

5 червня суддя «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Алла Хіневич продовжила **Ескендеру Сулейманову** термін утримання під вартою до 15 вересня 2020 року. Клопотався щодо продовження слідчий ФСБ РФ Віталій Власов¹³.

5, 8 і 9 червня суддя Апеляційного військового суду Олег Єгоров розглядав апеляції на рішення про утримання під вартою до 13 серпня 2020 року **Ернеса Аметова, Марлена Асанова, Сервера Мустафаєва, Мемета Белялова, Сервера Зекірьєєва, Тимура Ібрагімова, Едема Смаїлова й Сейрана Салієва**¹⁴. Суддя залишив рішення про утримання під вартою чинним.

9 червня судді «ВС РК» Олексій Козирєв, Віктор Васильєв і Віктор Зіньков продовжили термін утримання під вартою до 15 вересня 2020 року **Яшару Муєдінову, Сервету Газієву, Джемлію Гафарову, Осману Аріфмететову, Руслану Сулейманову, Шабану Умерову, Рустему Сейтхалілову, Владлену Абдулкадірову й Раїму Айвазову**¹⁵.

10 червня судді «ВС РК» Сергій Погребняк, Віктор Зіньков й Алла Хіневич продовжили **Меджіту Абдурахманову, Тофіку Абдулгасієву, Біяллу Аділову, Ремзі Бекірову й Енверу Аметову**¹⁶. 11 червня суддя Сергій Погребняк ухвалив аналогічне рішення стосовно **Сейрана Салієва**¹⁷.

¹¹ КПГ / Голова колегії «суддів» у Криму на засіданні у «справі Рефата Чубарова» заявив самоотвод <https://crimeahrg.org/ru/predsedatel-kollegii-sudej-v-krymu-na-zasedanii-po-delu-refata-chubarova-zayavil-samootvod/>

¹² <https://www.facebook.com/crimeahrg/photos/a.1677121552573479/2640450279573930/>

¹³ Кримська солідарність / Під арештом: політв'язню Ескендеру Сулейманову продовжили запобіжний захід до 15 вересня <https://crimean-solidarity.org/news/2020/06/05/pod-arestom-politzyuchennomu-eskenderu-sulejmanovu-prodlili-meru-presecheniya-do-sentyabrya-403>

¹⁴ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 05.06.2020. Справа 55К-136/2020 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=05.06.2020

¹⁵ https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1150030585364396?_tn_ =K-R

¹⁶ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1151046498596138>

¹⁷ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 11.06.2020. Справа 3/2-58/2020 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=11.06.2020

10 червня у Ростові-на-Дону у рамках чергового слухання у справі суддя Роман Плиско продовжив терміни утримання під вартою до 14 вересня 2020 року **Арсену Абхаірову, Рустему Емірусейнову й Ескендеру Абдулганієву**¹⁸. Адвокат повідомив, що єдиним аргументом для продовження терміну утримання під вартою було зазначено вагомість статті КК РФ, за якою звинувачують підзахисних¹⁹.

11 червня суддя Ростовського обласного суду Борис Григоров продовжив терміни утримання під вартою до 14 вересня 2020 року **Сейтвелі Сейтабдієву й Акіму Бекірову**. Клопотався щодо продовження слідчий ФСБ Сергій Махнев²⁰.

За словами адвоката, **Наріман Мемедемінов** з 3 червня перебуває у колонії-поселенні №8 у с. Садковський Ростовської області (РФ)²¹.

25 червня суддя Апеляційного військового суду м. Власіха (РФ) Олег Єгоров залишив чинними вироки щодо ялтинської групи затриманих у справі «кримських мусульман»: **Мусліма Алієва, Рефата Алімова, Інвера Бекірова, Арсена Джеппарова, Еміра-Усеїна Куку й Вадима Сірука**²². 11 червня 2019 року Південний окружний військовий суд засудив їх до позбавлення волі в колонії суворого режиму на терміни від 7 до 19 років.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На кінець червня в ув'язненні перебувають **15 осіб**, котрих ФСБ РФ на момент затримання звинуватила «в підготовці диверсій, зберіганні зброї та шпигунстві». Ще один мешканець Криму перебуває під домашнім арештом. У цих справах зафіксовано незаконні методи ведення слідства, разом із застосуванням тортур для отримання зізнань, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ відео «зізнань».

10 червня суддя Лефортовського районного суду Москви Маргарита Котова продовжила термін утримання під вартою громадянина України, кримчанину **Івану Яцкіну** до 16 серпня 2020 року^{23,24}.

25 червня суддя «ВС РК» Костянтин Караваєв, розглянувши скаргу на вирок, залишив чинним рішення про примусове переміщення **Юнуса Машаріпова** до психіатричної лікарні для стаціонарного лікування з інтенсивним наглядом²⁵.

¹⁸ Південний окружний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 10.06.2020. Справа 1-25/2020 (1-137/2019); https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=10.06.2020

¹⁹ Кримська солідарність / Політ'в'язням красногвардійської «справи Хізб ут-Тахрір» знову продовжили арешт. До 14 вересня <https://crimean-solidarity.org/news/2020/06/10/politzyaklyuchennym-krasnogvardejskogo-dela-xizb-uttaxir-snova-prodlili-arest-do--sentyabrya-411>

²⁰ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1151487538552034>

²¹ Крим.Реаліі / Громадського журналіста Мемедемінова доправили до колонії в Ростовській області — адвокат <https://ru.krymr.com/a/news-krym-memedeminov-etap/30686695.html>

²² Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 25.06.2020. Справа 55-120/2020 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=25.06.2020

²³ https://www.facebook.com/nikolay.pozozov/posts/3125667337498641?_tn_=_H-R

²⁴ Лефортовський районний суд / Інформація у справі № 3/2-0319/2020 <https://www.mos-gorsud.ru/rs/lefortovskij/services/cases/criminal-materials/details/9c675bf4-d132-43ee-b49d-accd1377f546>

²⁵ КПГ / «Верховний суд» Криму припинив кримінальну справу проти Машаріпова у частині виготовлення вибухівки, проте залишив чинним рішення про розміщення його до психлікарні <https://crimeahrg.org/ru/verhovnyj-sud-kryma-prekratil-ugolovnoe-delo-protiv-yunusa-masharipova-v-chasti-izgotovleniya-vzryvchatki-no-ostavil-v-sile-reshenie-o-pomeshhenii-ego-v-psihbolniczu>

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМЕНІ Н. ЧЕЛЕБІДЖІХАНА

На кінець червня за звинуваченням в участі у батальйоні імені Н. Челебіджіхана позбавлено волі **5 осіб**. Формальною причиною переслідування обвинувачених у Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ є те, що вони не з'явилися добровільно до силових структур РФ й не заявили про свою участь у «кримськотатарському добровільному батальйоні імені Номана Челебіджіхана». Заявленим слідством доказом діяльності батальйону проти інтересів РФ є інформація зі ЗМІ, що метою створення батальйону була деокупація Криму.

2 червня в будинку матері **Рустема Асанова** співробітники ФСБ РФ і Росгвардії вчинили обшук (докладніше у розділі «Обшуки й затримання»).

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ СВІДКІВ ЄГОВИ

На кінець червня в результаті кримінального переслідування «Свідків Єгови» в Криму Сергій Філатов і Артем Герасимов позбавлені волі, Віктору Сташевському, мешканцю Севастополя, було обрано запобіжний захід у формі підписки про невиїзд.

4 червня суддя «ВС РК» Олексій Послєдов задовольнив клопотання прокуратури й змінив вирок щодо **Артема Герасимова**, а саме, замінив штраф на позбавлення волі терміном на 6 років у колонії загального режиму²⁶.

8 червня **Сергій Філатов** був вивезений з СІЗО Сімферополя та етапований до СІЗО № 5 Ростова-на-Дону (РФ).

УМОВИ УТРИМАННЯ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ

5 червня під час слухань у «справі кримських мусульман» 8 осіб протягом кількох годин утримували в СІЗО №1 Ростова-на-Дону в закритому приміщенні без вентиляції площею 3 кв. м. Адвокат повідомив, що внаслідок перебування в таких умовах Марлену Асанову необхідно було надавати медичну допомогу²⁷.

15 червня адвокат повідомив, що через спалах COVID-19 у СІЗО № 5 Ростова-на-Дону (РФ) судові засідання у «справі кримських мусульман» було перенесене²⁸. На той момент у цьому СІЗО утримувалися фігуранти «справи кримських мусульман» **Ескендер Абдулганієв** і **Арсен Абхаїров**, і фігурант справи «Свідків Єгови» з Криму **Сергій Філатов**. За словами осіб, котрі перебувають в цьому СІЗО, необхідних засобів індивідуального захисту їм не видають.

²⁶ КПГ / «Верховний суд Криму» засудив прихильника «Свідків Єгови» до шести років колонії <https://crimeahrg.org/ru/verhovnyj-sud-kryma-prigovoril-storonnika-svidetelej-iegovyh-k-shesti-godam-kolonii/>

²⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=i0vqCOjXB0>

²⁸ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1154685234898931>

СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

У червні «мировий суддя» м. Білогірськ Олександр Олейников ухвалив дві постанови про штрафи у розмірі в 5000 рублів кожний за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ (*Незаконна місіонерська діяльність*): першу постанову було ухвалено 1 червня щодо **С. Мухтарова**, другу — 18 червня щодо **Д. Османова**²⁹.

10 червня «мирова суддя» Світлана Власова оштрафувала імама **Юсуфа Аширова** на 5000 рублів за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ³⁰ за проведення п'ятничного намазу.

У червні порушено три нових адміністративних провадження стосовно місцевих релігійних організацій (МРО) «**Церкви євангельських християн-баптистів**» у Джанкої, Ялті та Євпаторії³¹.

2 червня «суддя Кіровського районного суду» Георгій Цертвадзе залишив чинною постанову про штраф у розмірі 30 000 рублів щодо МРО «**Церква Євангельських християн-баптистів с. Синичине**» за ч. 3 ст. 5.36 КпАП РФ. Справу порушено за те, що з будівлі, де розташовано церкву, вітром зірвало вивіску з назвою організації³².

Усього на кінець червня КПГ зафіксувала 91 адміністративне провадження за ст. 5.36 у Криму щодо релігійних організацій та їхніх учасників. У рамках цих проваджень ухвалено щонайменше 73 постанов про стягнення штрафів на загальну суму **1 075 500 рублів**.

²⁹ «Мирові суди Республіки Крим» / Справи 05-0201/30/2020 и 05-0208/32/2020 <http://mirsud82.rk.gov.ru/>

³⁰ Крим.Реаліті / Суд у Криму оштрафував імама за «незаконну місіонерську діяльність», — адвокат <https://ru.krymr.com/a/news-sud-v-krymu-oshtrafoval-imama-za-nezakonnuyu-deyatelnost/30665191.html>

³¹ «Мирові суди Республіки Крим» / Справи 05-0287/30/2020, 05-0264/32/2020 и 05-0199/32/2020 <http://mirsud82.rk.gov.ru/>

³² «Кіровський районний суд» / Список справ, призначених до слухання на 02.06.2020. Справа 12-51/2020 https://kirovskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=02.06.2020

СВОБОДА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ

У червні КПГ здійснила черговий моніторинг мовлення радіостанцій FM-діапазону на півночі Криму. Сигнал українських FM-радіостанцій чуто лише в 5 з 19 населених пунктах. У порівнянні з березнем чисельність українських радіостанцій, доступних у Криму, зменшилася. Влада РФ блокує українські радіостанції в Криму за допомогою мовлення своїх станцій на тій самій хвилі. *Детальніше з результатами моніторингу радіостанцій можна ознайомитися на сайті КПГ³³.*

У червні КПГ також здійснила моніторинг доступу до сайтів в Криму, результати якого засвідчили, що в Криму 8 провайдерів у 7 населених пунктах повністю блокують 30 українських інформаційних сайтів і 2 соціальні мережі. Ці самі провайдери блокують сайти Меджлісу кримськотатарського народу, Хізб ут-Тахрір, «Свідків Єгови» й Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Крім того, щонайменше 4 українських інформаційних сайти у цих провайдерів доступні лише частково. *Детальніше з результатами моніторингу можна ознайомитися на сайті КПГ³⁴.*

25 червня «мировий суддя» Бахчисарайського району Артем Черкашин оштрафував **Айше Асанову** — дружину фігуранта «справи кримських мусульман» Марлена Асанова — на 500 рублів³⁵ за використання в залі суду записки зі словами «Ти потрібний мені як повітря». Записку вона показала чоловікові під час засідання за його справою в Південному окружному військовому суді в Ростові-на-Дону (РФ)³⁶.

СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

8 червня співробітники МВС РФ вручили протокол про адміністративне правопорушення активісту **Сергію Акімову** за проведення одиночного пікету в Сімферополі поблизу будівлі «парламенту» Криму. Пікет проводився на підтримку відправленого під домашній арешт російського політика Миколи Платошкіна³⁷.

23 червня «прокуратура» Сімферопольського райвико ввручила кримськотатарському активісту **Ролану Османову** застереження про відповідальність за участь у несанкціонованих масових заходах³⁸.

Попри скасування багатьох обмежень, запроваджених раніше для запобігання поширенню COVID-19 в Криму, заборона на проведення мирних зібрань зберігається.

³³ КПГ / У Криму підсилюється блокування українського FM-радіосигналу <https://crimeahrg.org/ru/v-krymu-usililos-blokirovanie-ukrainskogo-fm-radiosignala/>

³⁴ КПГ / У Криму 8 провайдерів цілком блокують 30 сайтів <https://crimeahrg.org/ru/v-krymu-8-provajderov-polnostyu-blokiruyut-30-sajtov/>

³⁵ «Мировий суд Республіки Крим» <http://mirsud82.rk.gov.ru/office/decisionas/?pn=1&id=6336084&year=2020>

³⁶ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1162692787431509>

³⁷ Крим.Реалії / Отаман Акімов побоюється заборони на громадську діяльність у Криму <https://ru.krymr.com/a/news-krym-akimov-opasaetsa-zapreta-na-obshchestvinnuu-deyatelnost/30662653.html>

³⁸ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=965590193872551&set=a.422204998211076>

3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРИ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

24 червня в Сімферополі, Севастополі та Керчі було проведено військовий парад, присвячений «75-й річниці параду перемоги над Німеччиною в 1945 році». Через епідемію COVID-19 у Криму діє заборона на проведення масових заходів. Утім т. зв. «очільник Криму» Сергій Аксьонов оприлюднив спеціальний наказ, що дозволив проведення цього параду³⁹.

У Севастополі під час цього параду танк Т-34 часів Другої світової війни, що очолював колону військової техніки, почав димитися, став некерованим і поїхав у бік глядачів. Він зупинився за кілька метрів до огорожі, за якою перебували глядачі. Втім відділ інформаційного забезпечення прес-служби Південного військового округу РФ заявив, що це не було інцидентом, який наражає людей на небезпеку⁴⁰.

У червні КПГ зафіксувала 12 нових кримінальних справ щодо мешканців Криму за ст. 328 КК РФ (ухилення від служби в збройних силах РФ): 5 — у «Центральному районному суді Сімферополя»⁴¹, 4 — у «Ленінському районному суді Севастополя»⁴², 2 — у «Київському районному суді Сімферополя»⁴³ та 1 — у «Керченському міському суді»⁴⁴. У червні за ст. 328 УК РФ ухвалено 4 нових вироки: 2 — в «Ленінському районному суді Севастополя» («суддя» Анатолій Вавільєв⁴⁵) й 2 — у «Центральному районному суді Сімферополя» («судді» Віктор Можелянський і Олександр Вороний⁴⁶). Усього на кінець червня КПГ зафіксувала 117 кримінальних справ за ухилення від служби в ЗС РФ, що передано на розгляд до «судів» Криму. За 104 з них вже ухвалено вироки, а 13 перебувають на стадії розгляду

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координаторка Кримської правозахисної групи;

Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

³⁹ «Уряд Республіки Крим». Наказ № 203-У <https://rk.gov.ru/document/show/22120>

⁴⁰ <https://www.rbc.ru/rbcfreenews/5ef3515d9a79474684fb9434?from=newsfeed>

⁴¹ «Центральний районний суд Сімферополя» / Справи 1-165/2020, 1-173/2020, 185/2020, 1-189/2020, 1-192/2020 <http://centr-simph.krm.sudrf.ru/>

⁴² «Ленінський районний суд Севастополя» / Справи 1-221/2020, 1-233/2020, 1-236/2020, 1-242/2020 <https://leninskiy--sev.sudrf.ru>

⁴³ «Київський районний суд Сімферополя» / Справи 1-184/2020, 1-260/2020 <http://kiev-simph.krm.sudrf.ru/>

⁴⁴ «Керченський міський суд» / Справа 1-292/2020 <http://kerch.krm.sudrf.ru/>

⁴⁵ «Ленінський районний суд Севастополя» / Список справ, призначених до слухання на 02.06.2020. Справа 1-208/2020 https://leninskiy--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=02.06.2020

/ Список справ, призначених до слухання на 03.06.2020 Справа 1-209/2020 https://leninskiy--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=03.06.2020

⁴⁶ «Київський районний суд Сімферополя» / Список справ, призначених до слухання на 08.06.2020. Справа 1-165/2020 http://centr-simph.krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=08.06.2020

Список справ, призначених до слухання на 11.06.2020. Справа 1-173/2020 http://centr-simph.krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=11.06.2020